

ELS LLIBRES I LES COSES

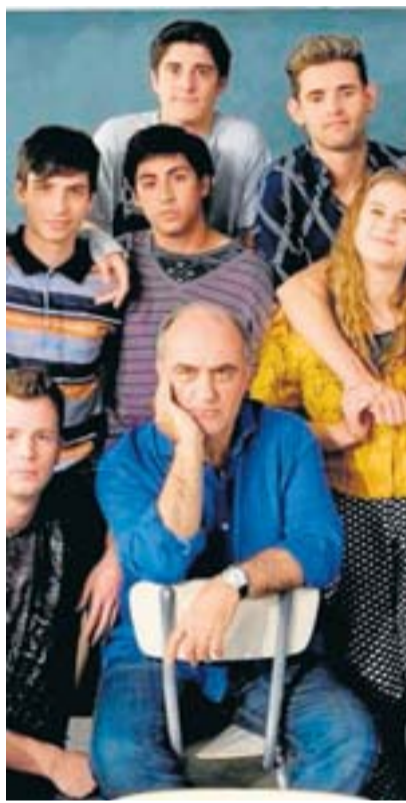

IGNASI ARAGAY

La filosofia que hi ha rere 'Merlí'

Perdoneu-me l'esquer. Al títol hi he posat *Merlí*, però pròpiament no parlaré de la sèrie televisiva, sinó d'un llibre, *El nen filòsof* (ed. Arpa), escrit, això sí, per un professor, Jordi Nomen, que segueix el pensament del nord-americà Matthew Lipman (1923-2010), filòsof i educador que va crear un sistema a partir de la capacitat dels nens de fer-se preguntes rellevants, aquelles que a vegades els adults hem oblidat. El de Nomen no és un manual de felicitat, res més lluny d'això. I tot i que, a partir de contes i obres d'art, fa propostes pràctiques fàcils de seguir tant per a mestres com per a pares, tampoc no és un manual d'exercicis. És un assaig per fer-nos entendre que es pot ensenyar als nens a pensar filosòficament, a distingir entre coneixement, opinions i judicis, a dialogar amb els altres i amb si mateixos, a raonar i enraonar, a qüestionar-se ells i el món. A pensar críticament, en definitiva.

"Una vida viscuda sense reflexió no val la pena", creia Sòcrates. "Eduqueu els nens i no serà necessari castigar els homes", deia Pitàgores. Però com? Doncs d'entrada sabent que, seguint Plutarc, el cervell no és un got a omplir, sinó un llum a encendre. I que quan això es fa en grup, es guanya en respecte i tolerància, i s'incorpora l'error com una eina valuosa en el mateix aprenentatge. Perquè la majoria de coses que aprenem les aprenem dels

CCMA

"EDUQUEU ELS NENS I NO SERÀ NECESSARI CASTIGAR ELS HOMES", DEIA PITÀGORES

altres. D'aquí la importància del diàleg (socràtic), que es pot practicar a l'escola i a casa i que va més enllà, molt més, dels debats espectaculars en què massa sovint caiem els mitjans de comunicació. Parlant la gent

s'entén (i aprèn). Aquest és el mètode de Lipman i Nomen.

L'autor s'imagina l'infant filòsof "com una persona lluitadora i rebel, que reflexiona per saber què ha d'escollir" i "s'apassiona per canviar allò que considera injust". Algú a qui cal tractar com un ciutadà, algú dotat d'un pensament curós o sensible, és a dir, que sap preguntar-se com afecta els altres el que fa o diu, "base de tota ètica i tota empatia". Ep, no es tracta d'aconseguir el nen perfecte, feliç i savi. Sinó que, enmig d'un món en què sovint només donem importància a l'acumulació d'experiències i resultats, tingui eines per aturar-se a pensar, per fer-se preguntes.

En concret, Nomen proposa onze preguntes de la mà de Plató (¿hem d'actuar amb el cap o amb el cor?), Aristòtil (¿com podem decidir allò que està bé?), Epicur (¿el plaer ha de ser la finalitat última dels nostres actes?), Sèneca (¿hem de tenir por de la mort?), Spinoza (¿com es pot aconseguir l'alegria?), Montaigne (¿és important tenir bons amics?), Rousseau (¿per a què serveix l'educació?), Kant (¿què hem de fer?), Nietzsche (¿cal ser creatius per viure?), Wittgenstein (¿cal opinar sobre tot?) i Fromm (¿és més important tenir o ser?)

Com li va dir la guineu al petit príncep d'Exupéry, "és el temps perdut en alguna cosa el que la fa important". Perdeu el temps amb aquest llibre i veureu que esdevé important per a vosaltres. I per als vostres fills i alumnes. ♦♦

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] La senyora Stendhal

RAFEL NADAL
Columnna
304 pàgines i 18,50 € -/1

[2] Argelagues

GEMMA RUIZ
Proa
288 pàgines i 18,50 € 1/18

[3] El laberint dels...

CARLOS RUIZ ZAFÓN
Columnna
928 pàgines i 23,90 € 5/10

[4] Wonder

RJ. PALACIO
La Campana
420 pàgines i 14 € 4/226

[5] Tu no ets una mare...

ANGELIKA SCHROBSORFF
La Campana
620 pàgines i 23,95 € 2/8

NO-FICCIÓ

[1] Els secrets que mai...

ALBERT ESPINOSA
Rosa dels Vents
386 pàgines i 15,90 € 1/14

[2] El retorn dels Bassat

VICENÇ VILLATORO
RBA-La Magrana
592 pàgines i 22,90 € 5/11

[3] La ciència de la llarga...

VALENTÍ FUSTER / JOSEP CORBELLA
Columnna
320 pàgines i 20 € 9/10

[4] La màgia de l'ordre

MARIE KONDO
Ara Llibres
208 pàgines i 14,90 € 2/65

[5] Gramàtica de la...

IEC
Institut d'Estudis Catalans
1472 pàgines i 74 € -/9

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] El laberinto de los...

CARLOS RUIZ ZAFÓN
Planeta
928 pàgines i 23,90 € 1/10

[2] Todo esto te daré

DOLORES REDONDO
Planeta
550 pàgines i 21,90 € 2/12

[3] Patria

FERNANDO ARAMBURU
Tusquets
648 pàgines i 22,90 € 3/20

[4] Los herederos de la...

ILDEFONSO FALCONES
Grijalbo
896 pàgines i 22,90 € 4/21

[5] Los niños tontos

ANA MARÍA MATUTE
Destino
144 pàgines i 9,95 € 5/26

NO-FICCIÓ

[1] La magia del orden

MARIE KONDO
Aguilar
304 pàgines i 14,90 € 2/72

[2] Destroza este diario

KERMI SMITH
Paidós
224 pàgines i 9,95 € 10/188

[3] El poder del ahora

ECKHART TOLLE
Gaia
220 pàgines i 10 € 4/390

[4] Sabores de siempre

KARLOS ARGÜIÑANO
Planeta
496 pàgines i 22,90 € 1/11

[5] Los secretos que...

ALBERT ESPINOSA
Grijalbo
384 pàgines i 15,90 € 3/14

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST DE CATALÀ

ALBERT PLA NUALART

"El meu fill porta tres dies engripat"

En els comentaris al meu últim *tast* els lectors insistien en una posició molt estesa i poc matissada: tendien a ficar en un mateix sac tot el que perceben com a influència del castellà. No és la posició de la nova gramàtica de l'IEC (GLC) ni de la majoria de professionals de la llengua, que saben que si esborrem d'una llengua totes les influències de les llengües amb què conviu l'amputem de recursos que necessitem, la handicapem.

Però per què "Té que venir avui" i "Porta dos dies engripat" –dues frases influïdes pel castellà– no mereixen la mateixa condemna? Per què la GLC diu que *tenir que* és "una construcció no acceptable" (pàg. 951) i *porta X temps* "és una construcció relativament recent" (pàg. 1202) que equival a la "més genuïna" *fa X temps que*?

Les raons són diverses i complexes. Els que corregim sabem que canviar *tenir que* per *haver de*, *caldre*, etc. no ens crea cap problema: la llengua no hi perd res. I que, en canvi, canviar *porta X temps* per *fa X temps que* no sempre permet dir el mateix amb el mateix sentit, la mateixa intenció i la mateixa sintaxi. També intuïm que només la influència del castellà pot haver dut a *tenir que*, mentre que en el cas de *porta X temps* podria ser només un factor coadjuvant en un pas que la llengua pot fer tota sola.

EL REBUIG DE TOTA INFLUÈNCIA FORANA PORTARIA EL CATALÀ DIRECTAMENT A LA VITRINA D'UN MUSEU

Molts lectors, quan algú raona així, s'exciten: "Es obrir la porta al català!" Però obvien que el rebuig sistemàtic de tota influència forana portaria el català directament a la vitrina d'un museu. No sé si cal acceptar *porta X temps* però crec que el que determinarà que aquesta construcció s'integri o no a la llengua és la suma de sensibilitats dels seus parlants, començant pels més competents: els comunicadors i els creadors de llengua.

En aquest marc social tan advers molts lingüistes creiem que el mal menor no passa per un purisme extrem que esterilitza sinó per entendre que la interferència (que cal combatre a fons i sempre) és un subconjunt de la influència, i que "menys genuí" no sempre és sinònim de "menys català". ♦♦